

Патрик Модино - „Сватбено пътешествие“

ЛЯТОТО ПАК ЩЕ ДОЙДЕ, но никога вече горещината няма да бъде така потискаща, нито улиците така безлюдни, както този вторник в Милано. Беше на другия ден след петнайсети август. Оставих куфара си на гардероб и на излизане от гарата се поколебах за момент: слънцето припичаше така жестоко, че бе немислимо да се разхождам из града. Беше пет часът следобед. До влака за Париж оставаха четири часа. Трябваше да намеря някакъв подслон и се насочих към един хотел с внушителна фасада, който бях зърнал отвъд булеварда, на стотина метра от гарата.

Слънцето не проникваше в коридорите от светъл мрамор и в прохладния сумрачен бар човек имаше чувството, че се намира на дъното на кладенец. Днес този бар ми напомня кладенец, а този хотел – огромен бункер, но тогава спокойно си пиех със сламка някаква смесица от наров сироп и портокалов сок.

Слушах приказките на бармана, чието лице се е изличило от паметта ми. Говореше на друг посетител и съм напълно неспособен да опиша как изглеждаше той и как беше облечен. Единственото, което се е запазило в паметта ми, е навикът му да излайва от време на време по едно зловещо „ха“.

Два дни преди това, през нощта срещу август, някаква жена се беше самоубила в хотела. Барманът обясняваше, че телефонирали за линейка, но вече било безполезно. Видял жената същия следобед. Дошла в бара. Била сама. След самоубийството полицията го разпитвала. Не могъл да ѝ съобщи много подробности. Била брюнетка. Управителят на хотела изпитал дълбоко облекчение, защото поради малобройните посетители по това време на годината успели да потулят някак си работата. Тази сутрин вестник „Кориере дела Сера“ публикувал кратко съобщение. Ставало дума за някаква францужойка. По каква ли работа е била в Милано, и то през август? Двата се извърнаха към мен, като че ли очакваха да им отговоря. После барманът ми каза на френски: „Тук не трябва да се идва през август. През август в Милано всичко е затворено“.

Другият го подкрепи, изричайки мрачното си „ха“. И двамата ме изгледаха с укор, за да ми дадат да разбера, че пристигането ми в Милано през август е глупост, дори нещо повече, груба грешка.

– Можете сам да се уверите – ми каза барманът. – Днес в Милано няма нито един отворен магазин.

Седнах в едно от жълтите таксита, паркирани пред хотела. Като разбра по колебанието ми, че съм турист, шофьорът ми предложи да ме закара до Площада на катедралата.

Улиците бяха пусти, магазините затворени. Запитах се дали жената, за която стана дума преди малко, също се бе разхождала из Милано с жълто такси, преди да се върне в хотела и да се самоубие. Едва ли ми е минала тогава през ума мисълта, че гледката на този безлюден град е могла да я подтикне към такова решение. Напротив, ако се замисля как бих могъл да опиша Милано през този ден, в съзнанието ми веднага изникват думите: открит град. Струваше ми се, че градът си е дал кратък отдых, преди отново да бъде погълнат от шума и движението. Убеден бях в това.

По площада пред катедралата се шляеха туристи с каскетчета, а в началото на пасажа „Виторио Емануеле“ светеше една отворена книжарница. Бях единственият посетител и попрегледах някои книги на електрическото осветление. Беше ли идвала и тя тук, в тази книжарница, в навечерието на петнайсети август? Искаше ми се да попитам мъжа, седнал зад бюрото в дъното, при рафтовете с книги за изкуство. Но не знаех нищо определено за нея, освен че е била тъмнокоса францужойка.

Помогах се из пасажа „Виторио Емануеле“. Целият живот на Милано се бе приютил тук, за да търси спасение от убийствените слънчеви лъчи: деца, струпали се при търговеца на сладолед, японци и германци, италианци, дошли от Юга, които посещаваха града за пръв път. Ако не бяхме се разминали с три дни, можело е да се срещнем тук с тази жена и тъй като бяхме сънародници, сигурно щяхме да се запrikaзваме.

Два часа оставах до влака за Париж. Отново седнах в едно от жълтите таксито, строени в редица на площада, и казах на шофьора името на хотела. Свечеряваше се. Сега, като се замисля, булевардите, парковете, трамваите в този чужд град и горещината, която още повече усилва самотата ви, някак се връзват със самоубийството на онази жена. Но тогава в таксито всичко ми се струваше случайност.

Барманът беше сам. Пак ми сервира смес от наров сироп и портокалов сок.

– Е, какво, уверихте ли се... В Милано магазините не работят...

Поисках да узная дали жената, за която бе казал почтително и претенциозно, че е „сложила край на живота си“, беше живяла дълго в хотела.

– Не, не... Дойде тук три дни преди да сложи край на живота си...

– Откъде идваше?

– От Париж. Отиваше на юг при приятели, на курорт. В Капри... Научих от полицията... Някакъв човек трябва да пристигне утре от Капри, за да уреди формалностите.

„Да уреди формалностите.“ Какво общо може да има между тези злокобни думи и лазура, подводните пещери и лятното безгрижие на Капри?

– Много красива жена... Седеше там...

Той показва една маса в дъното.

– Сервирах ѝ същото като на вас...

Дойде време за влака. Навън се беше стъмнило, но следобедната горещина не намаляваше. Прекосих булеварда, загледан в монументалната фасада на гарата. В огромната зала прерових всичките си джобове, докато си открия талона за куфара.

Купих си „Кориере дела Сера“. Искях да прочета бележката за случая с жената. Вероятно бе слязла от влака от Париж на същия перон, на който се намирах, и пет дни след нейното пристигане аз щях да пропътувам същото разстояние, но в обратна посока... Що за странно хрумване – да дойде да се самоубие тук, когато са я чакали приятели в Капри... Тази постъпка криеше може би някакъв мотив, но аз нямаше никога да го отгатна.

МИНАЛАТА СЕДМИЦА отново бях в Милано, но само на летището. За разлика от преди осемнайсет години. Да, осемнайсет, преброих ги на пръсти. Този път не взех жълто такси да ме закара до площада пред катедралата и до пасажа „Виторио Емануеле“. Валеше силен юнски дъжд. Само след час щях да се кача на самолета и да се върна обратно в Париж.

Бях транзитен пътник и седях в голяма остъклена зала на миланското летище. Спомних си за деня преди осемнайсет години и за пръв път след толкова време жената, която, както казваше барманът, бе „сложила край на живота си“, започна действително да занимава мислите ми.

Билета до Милано и обратно бях купил съвсем случайно предния ден в една пътническа агенция на улица „Жуфроа“. Вкъщи го скрих на дъното на един куфар заради Анет, жена ми. Избрах този град наслуки сред други три: Виена, Атина и Лисабон. Целта на полета беше без значение. Въпросът бе да избера самолет, който да излети в същия час като самолета за Рио де Жанейро, с който трябваше да пътувам.

Анет, Кавано и Ветзел бяха дошли да ме изпратят. Демонстрираха онази фалшива радост, която често бях забелязвал при заминаването на нашите експедиции. Що се отнася до мен, никога не съм обичал да пътувам, а този ден по-малко от всякога. Искаше ми се да им кажа, че вече сме минали възрастта да упражняваме подобна професия, която няма как да определим освен с остарялото име „изследователска“.

Дали щяхме още дълго време да прожектираме документалните си филми в зала „Плейел“, или в провинциалните кинозалони, където ни канеха все по-рядко? Когато бяхме съвсем млади, искахме да подражаваме на по-възрастните, но сега бе твърде късно. Никакви девствени земи не бяха останали вече.

– Веднага да се обадиш, щом пристигнеш в Рио... – каза Ветзел.

Експедицията беше рутинна: щях да снимам поредния си документален филм, озаглавен „По следите на полковник Фосет“. Това беше претекстът, за да мога да заснема няколко села по границата с Мато Гросо. Този път бях решил, че няма да ми видят очите в Бразилия, но не смеех да си призная пред Анет и другите. Нямах да разберат. А и Анет очакваше заминаването ми, за да остане насаме с Кавано.

– Целуни бразилските ни приятели – поръча Кавано.

Намекваше за снимачния екип, който вече бе заминал и ме очакваше отвъд океана в хотел „Союза“ в Рио де Жанейро. Щяха още дълго да ме чакат... След четирийсет и осем часа ще се разтревожат и ще позвънят в Париж. Анет ще вдигне слушалката, а Кавано ще долепи ухо до подслушвателя. Изчезнал, да, изпарил се бях.

Също като полковник Фосет. С тази разлика, че се бях изпарил в самото начало на експедицията, което още повече щеше да ги разтревожи, особено след като откриеха, че не бях взел самолета за Рио.

Казах им, че няма нужда да ме изпращат чак до изхода. Огледах малката компания с мисълта, че няма повече да ги видя през живота си. Ветзел и Кавано бяха запазили наперения си вид поради занаята ни, който в действителност не беше истински занаят, а по-скоро начин да задържим детските си мечти. Дълго ли още щяхме да се правим на млади? Махаха ми за довиждане. Анет ме трогна. С нея бяхме на една възраст, а тя се бе превърнала в една от онези леко повехнали датчанки, които ме привличаха, когато бях на двайсет години. Тогава те бяха по-възрастни от мен и покровителствената им нежност ми се нравеше.

Почаках да напуснат чакалнята, за да се отправя към изхода за миланския самолет. Веднага можех да се върна тайно в Париж, но като начало изпитвах нужда да оставя малко разстояние помежду ни.

* * *

Както си седях в салона за транзитни пътници, за миг се изкуших да напусна летището и да тръгна из улиците на Милано по същия маршрут, както тогава. Но нямаше смисъл. Жената бе дошла да умре тук случайно. Трябваше да открия следите ѝ в Париж. По време на обратния полет ме завладя еуфория, каквато не бях изпитвал от времето на първото ми пътуване до тихоокеанските острови на двайсет и пет години. След него бе имало много други пътешествия. Може би несъзнателно подражавах на Стенли, на Саворнян дьо Браза и на Ален Жербо, за чиито подвизи бях чел като дете? Но най-вече поведението ми бе продиктувано от желанието да избягам. Чувствах го в себе си по-силно от всякога. В самолета, който ме връщаше в Париж, имах усещането, че бягам още по-надалече, отколкото ако бях взел другия за Рио.

* * *

Зная много хотели в покрайнините на Париж и бях решил да ги обиколя един по един. Първият, в който наех стая, беше хотел „Додс“ при Порт Доре. Тук нямаше

опасност да попадна на Анет. Кавано сигурно я бе отвел в апартамента си на авеню „Дюкен“ след отпътуването ми. Може би все още не беше научила, че съм изчезнал, тъй като никой, дори и Ветзел, не знаеше, че е любовница на Кавано. Телефонът бе звънял напразно у нас, в квартал „Верон“. А после, като са минали няколко дни от медения им месец, в края на краищата вероятно е прескочила до „Верон“, където, предполагам, я е чакала телеграма: „Екипът в Рио силно обезпокоен. Жан не пристигна полета 18. Телефонирайте спешно хотел „Соуза“. Кавано е отишъл при нея във „Верон“, за да сподели тревогата ѝ.

Аз, напротив, съвсем не се чувствам разтревожен. По-скоро лек, много лек. Против това съм да се придават на случилото се драматични нотки: много съм стар вече. Щом ми свършат парите, ще се опитам да се разбера с Анет. Няма да е разумно да звъня вкъщи, тъй като Кавано е там. Все някак ще намеря начин тайно да определя среща на Анет. И да си осигурия мълчанието ѝ. За в бъдеще тя ще има за задача да разубеди всеки, който би тръгнал да ме дири.

Доста ловка е и може да обърка следите, и то да ги обърка така добре, че все едно изобщо не съм съществувал.

* * *

Времето днес е много хубаво при Порт Доре. Но горещината не е така потискаща, нито улиците така безлюдни както през оня ден в Милано преди осемнайсет години. Пред входа на зоопарка отвъд булевард „Су“ и площада с фонтаните се тълпят туристи, други се качват по стъпалата на бившия Колониален музей. Този музей, както и зоопаркът играеха важна роля в живота ни, когато бяхме деца и ги посещавахме – Кавано, Ветзел и аз. Там мечтаехме за далечни страни и за експедиции, откъдето нямаше да се върнем.

И ето ме отново в самото начало. След малко и аз ще си купя билет за зоопарка. След няколко седмици вероятно ще излезе в някой вестник кратко съобщение по повод изчезването на Жан Б. Спазвайки инструкциите ми, Анет ще ги убеди, че съм се изпарил по време на последното ми пътуване в Бразилия. След време ще ме включат в списъка на безследно изчезналите като Фосет и Мофре. Никой никога няма да се сети, че се намирам тук, в крайните парижки квартали, и че това е била целта на пътешествието ми.

Авторите на посмъртни статии си въобразяват, че са в състояние да разгадаят как е протекъл нечий живот. Те нищо не разбират. Преди осемнайсет години, излегнат на кушетата във влака, аз прочетох съобщението в „Кориере дела Сера“ и сърцето ми се разтупка: познавах жената, за която ставаше въпрос и която по думите на бармана бе сложила край на живота си. Влакът се забави на миланската гара и бях толкова разстроен, че се питах дали да не слеза и да се върна в хотела, като че ли все още имаше вероятност да я видя пак.

Вестникът бе събрал възрастта ѝ. Беше на четирийсет и пет. Наричаха я с моминското ѝ име, въпреки че все още бе омъжена за Риго. Но пък кой можеше да го знае освен самия Риго, аз и чиновниците от Службата по гражданско състояние? Трябваше ли наистина да бъде упрекван някой за грешката, в края на краищата не беше ли по-справедливо да бъде назована с моминското име, което бе носила през първите двайсет години от живота си?